

Giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho sinh viên Trường Đại học Tây Đô trong bối cảnh hiện nay

Lê Thị Ngân*

*ThS. Triết học, Trường Đại học Tây Đô

Received: 8/9/2024; Accepted: 17/9/2024; Published: 25/9/2024

Abstract: Vietnam's international economic integration process has been enabling the young generation, including students, to promote their abilities and strengths. Students are a generation that is influenced by both sides of the market mechanism and international integration. Based on the consideration of the importance of educating revolutionary ideals, ethics, and lifestyles of students of Tay Do University in the current period, from there, propose some measures to contribute to improving the quality of education on ideals, ethics, and lifestyles for students in the coming time.

Keywords: Education, revolutionary ideals, ethics, lifestyle, Tay Do University students

1. Đặt vấn đề

Thực tiễn phát triển trong những năm qua cho thấy, bên cạnh những thuận lợi mà xu thế hội nhập thế giới mang lại, sinh viên (SV) ngày nay đang đứng trước những khó khăn và thách thức. Một bộ phận SV ít quan tâm hoặc ngại tham gia vào các hoạt động chính trị và các hoạt động xã hội, chưa xác định được lý tưởng sống đúng đắn, coi nhẹ giá trị văn hóa truyền thống. Một số SV chạy theo lối sống thực dụng, chưa có ý thức trong việc rèn luyện đạo đức, lối sống (ĐĐLS) mới lành mạnh, nhiều giá trị đạo đức xã hội bị đảo lộn, xuống cấp và bị quan niệm lệch lạc. Không ít SV thiếu tinh thần tích cực trong việc học tập và rèn luyện, không chịu phấn đấu, thiếu niềm tin, lý tưởng sống... Có rất nhiều nguyên nhân dẫn tới hiện tượng này mà một trong những nguyên nhân căn bản là công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, ĐĐLS chưa được quan tâm một cách đúng mức. Giáo dục lý tưởng cách mạng (GDLTCM), ĐĐLS cho SV nói chung và SV Trường Đại học Tây Đô nói riêng để các em xứng đáng là “chủ nhân tương lai” của đất nước ngoài việc cần nâng cao năng lực về chuyên môn, SV còn phải chú trọng đến việc trau dồi phẩm chất ĐĐLS. Điều đó chỉ có được khi có sự quan tâm sát sao của các cấp lãnh đạo, sự phối hợp của gia đình, nhà trường và toàn xã hội.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Tầm quan trọng của việc GDLTCM, ĐĐLS của SV Trường Đại học Tây Đô

Đánh giá đúng vai trò, vị trí của thanh niên nên trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng của mình, Hồ Chí Minh luôn quan tâm, chăm lo sự nghiệp “trồng người”, chăm lo xây dựng thế hệ cách mạng cho đời sau. Trong Di chúc, Người căn dặn: “Đoàn

viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người kế thừa xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa “hồng” vừa “chuyên”. Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết”^[1]. Trong công cuộc giáo dục, bồi dưỡng thế hệ trẻ cho đất nước, Hồ Chí Minh nhấn mạnh đến nguyên tắc giáo dục toàn diện. Người cho rằng: “Nhà nước chú trọng đặc biệt việc giáo dục thanh niên về đức dục, trí dục và thể dục”^[2]. Một con người có trí tuệ và nhân cách phát triển lệch lạc không thể là một người chủ xứng đáng của đất nước. Vấn đề giáo dục toàn diện là một vấn đề hết sức quan trọng. Theo Người: “Thanh niên cần phải có tinh thần và gan dạ sáng tạo, cần phải có chí khí hăng hái và tinh thần tiến lên, vượt mọi khó khăn, gian khổ để tiến mãi không ngừng”^[2].

Thực hiện theo lời dặn của Bác, trong những năm qua Đảng và Nhà nước ta luôn quan tâm, chăm lo, giáo dục và bồi dưỡng cho thế hệ trẻ. Quan điểm của Đảng và Nhà nước được thể hiện nhất quán, liên tục và xuyên suốt từ những ngày đầu xây dựng chính quyền. Đảng ta đã xác định: “Vấn đề quan trọng và mấu chốt nhất là phải bằng mọi cách, các chủ thể của sự nghiệp giáo dục phải truyền bá được cái linh hồn sống của chủ nghĩa Mác - Lênin và bản chất cách mạng khoa học của tư tưởng Hồ Chí Minh vào trong lớp trẻ, biến thành tri thức khoa học và niềm tin vững chắc của họ”^[3]. Chỉ thị số 42-CT/TW, ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư Trung ương Đảng khẳng định: “Công tác GDLTCM, ĐĐLS cho thế hệ trẻ phải được tiếp tục tăng cường và nâng cao về chất lượng, nhằm góp phần xây dựng thế hệ trẻ Việt Nam

giàu lòng yêu nước, tự cường dân tộc, kiên định lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; có đạo đức trong sáng, ý thức tuân thủ pháp luật; có năng lực, bản lĩnh trong hội nhập quốc tế; có sức khỏe, tri thức, kỹ năng lao động, trở thành những công dân tốt, tích cực tham gia vào sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa^[4]. Gần đây nhất, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 1895/QĐ-TTg ngày 11/11/2021 phê duyệt Chương trình “Tăng cường GDLTCTM, ĐĐLS và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng giai đoạn 2021-2030”.

Đối với Trường Đại học Tây Đô, công tác GDLTCTM, ĐĐLS cho SV được Đảng ủy và Ban giám hiệu nhà trường luôn quan tâm. Cụ thể: Đảng ủy và Ban giám hiệu nhà trường đã chỉ đạo các lực lượng làm tốt công tác giáo dục Lý luận chính trị (LLCT) của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh từ đó hình thành tình cảm chính trị, tạo niềm tin ý chí và mục tiêu phấn đấu cho cuộc đời mình là lý tưởng cộng sản chủ nghĩa, đạo đức các mạng và lối sống cao đẹp trong giai đoạn cách mạng mới - giai đoạn CNH- HĐH, tạo cơ sở định hướng hành động cho SV.

GDLTCTM, ĐĐLS cho SV được nhà trường xác định: sự thống nhất giữa giáo dục lý luận (do Bộ môn LLCT) và việc tổ chức rèn luyện ĐĐLS xã hội chủ nghĩa (do Phòng công tác chính trị & quản lý SV) và (Đoàn Thanh niên, Hội SV đảm nhiệm). Bộ môn LLCT Trường Đại học Tây Đô xác định việc giáo dục các môn Lý luận Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cho SV nhằm giúp họ nhận thức đúng đắn những vấn đề chính trị đầy biến động của đất nước và thế giới; từ đó bản thân SV sẽ có định hướng hoạt động học tập, rèn luyện ĐĐLS cho bản thân. Phòng công tác chính trị & Quản lý SV và Đoàn thanh niên, Hội SV của trường xác định việc tổ chức, rèn luyện ĐĐLS cho SV thông qua các hoạt động như: Tổ chức học tập chính trị đầu năm, đầu khóa, học tập các Nghị quyết của Đảng, nội quy, quy chế của trường...; Tổ chức các hoạt động lễ hội, truyền thống vào các ngày lễ lớn; Tổ chức các buổi nói chuyện thời sự trong nước và quốc tế nhằm cung cấp cho SV những thông tin mới và thiết thực; Cùng với các phòng khoa khác trong trường tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao, các hoạt động chính trị - xã hội... Từ đó nắm được tình hình tư tưởng, đạo đức và rèn luyện lối sống xã hội chủ nghĩa cho SV. Đây là những hoạt động có định hướng giúp SV nhận thức được lý tưởng để từ đó tự giác rèn luyện thông qua

các hoạt động xã hội về lòng yêu nước, về truyền thống dân tộc, về lối sống văn hóa, đạo đức lành mạnh.

Trong những năm qua, Đoàn Thanh niên, Hội SV của nhà trường đã làm tốt công tác triển khai sâu rộng phong trào “Thi đua học tập tốt, rèn luyện tốt” và phong trào “Tình nguyện” trong SV. Qua phong trào thi đua, qua các hành động thực tiễn đã mang lại hiệu quả thiết thực, có tác dụng giáo dục sâu sắc cả bề rộng và chiều sâu. Hàng năm, thông qua phong trào SV tình nguyện, tổ chức Đoàn trường đã tổ chức hàng chục đội tình nguyện về các địa bàn vùng khó khăn để góp sức tham gia phát triển kinh tế - xã hội, chuyên giao tiên bộ khoa học kỹ thuật; đảm nhiệm và tích cực tuyên truyền việc tham gia giữ gìn trật tự an toàn giao thông, phòng chống tệ nạn xã hội, vệ sinh môi trường; tham gia các hoạt động “Về nguồn”, “Đền ơn, đáp nghĩa”, “Tiếp sức mùa thi”,... được xã hội hoan nghênh. Qua phong trào tình nguyện cho thấy, nếu biết tổ chức tốt thì sẽ mang lại hiệu quả giáo dục to lớn trong việc bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, tình cảm, lòng nhân ái, nhân văn, trách nhiệm với cộng đồng, tinh thần xung phong tình nguyện trong SV.

Tuy nhiên, về nội dung của công tác GDLTCTM, ĐĐLS còn khoảng cách lớn giữa bài học và thực tiễn cuộc sống, một số vấn đề về lý luận chưa được lý giải thấu đáo, xa rời thực tiễn dẫn đến có tác dụng ngược tới việc tiếp thu học tập trong SV. Chất lượng của giáo dục chính trị, ĐĐLS trong trường đạt hiệu quả chưa cao, mỗi giảng viên giảng dạy từ 2 đến 3 môn và phải thực hiện công tác nghiên cứu khoa học cũng như các công tác khác hàng năm nên không có nhiều thời gian nghiên cứu, điều kiện phương tiện giảng dạy để phục vụ đổi mới phương pháp dạy học chưa có cải thiện đáng kể... làm ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục.

Tổ chức Đoàn thanh niên, Hội SV trong trường thực hiện nhiệm vụ công tác giáo dục lý tưởng, ĐĐLS cho SV còn chậm đổi mới về phương thức, nội dung thiếu tính lôi cuốn, chưa hấp dẫn. Đội ngũ cán bộ còn hạn chế, bất cập đặc biệt là về năng lực, trình độ một số chưa đáp ứng được yêu cầu công tác. Cán bộ làm công tác Đoàn chủ chốt đa số đều làm công tác kiêm nhiệm. Đội ngũ cán bộ chi đoàn, chi hội nhìn chung mới chỉ đáp ứng được việc duy trì hoạt động, chưa đủ năng lực tổ chức các hoạt động giáo dục chất lượng.

Quá trình mở cửa, hội nhập của đất nước cùng với sự phát triển nhanh chóng của khoa học - công nghệ, đã đem đến cho SV rất nhiều cơ hội về thông

tin, các loại hình vui chơi giải trí hấp dẫn, lối sống mới... nhưng cũng ẩn chứa những thông tin không lành mạnh, độc hại, thiếu tính giáo dục; những hình thức vui chơi, giải trí không chuẩn mực; tệ nạn xã hội, lối sống hưởng thụ đang hàng ngày, hàng giờ tác động tới SV. Hiện nay, một bộ phận thanh, thiếu niên chưa nhận thức tốt trong việc rèn luyện, phấn đấu; có nơi, có lúc còn có những biểu hiện giảm sút niềm tin, phai nhạt lý tưởng cách mạng, sống thực dụng, xa rời truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc; một số ít thanh niên còn bị các thế lực thù địch lôi kéo, kích động nên đã có những việc làm trái pháp luật, đi ngược lại lợi ích của dân tộc.

Do đó, việc chú trọng công tác GDLTCTM, ĐĐLS cho SV nói chung và SV Trường Đại học Tây Đô nói riêng là yêu cầu cấp thiết nhằm tăng cường bản lĩnh chính trị, lối sống đúng đắn, đạo đức cao đẹp, hướng đến hệ giá trị Chân, Thiện, Mỹ, góp phần thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện con người nhằm đáp ứng nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam Xã hội chủ nghĩa ngày càng phồn vinh, phát triển.

2.2. Một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng GDLTCTM, ĐĐLS của SV Trường Đại học Tây Đô trong giai đoạn hiện nay

Thứ nhất, trong chỉ đạo của nhà trường cần phải thấy rõ được vị trí của các môn LLCT và cũng phải nhận thức được các môn LLCT là cơ sở để xây dựng lý tưởng cách mạng, ĐĐLS của SV. Từ đó, tạo điều kiện để giảng viên, báo cáo viên tích cực đổi mới phương pháp. Đổi mới phương pháp giáo dục và báo cáo thông qua việc thay đổi không gian như đến các Khu di tích lịch sử, cách mạng ở địa phương. Nội dung chuyên đề có thể linh hoạt bổ sung và cập nhật phong phú, đa dạng và đầy đủ hơn. Xây dựng thêm các kho tư liệu dưới dạng video, sách, bài báo khoa học để bổ sung thêm phần khơi gợi khám phá và nghiên cứu của SV. Bản thân báo cáo viên, giảng viên phải có kiến thức chuyên môn sâu, vốn thực tiễn và nghiên cứu phong phú, có khả năng gợi mở sự say mê và truyền cảm hứng tích cực đến SV.

Thứ hai, phát huy hơn nữa vai trò xung kích, sáng tạo của SV. Để phát huy vai trò xung kích, sáng tạo của SV trong việc tham gia các phong trào hành động cách mạng, Đoàn thanh niên và Hội SV cần có nhiều hình thức và biện pháp phù hợp để khơi dậy tiềm năng to lớn của SV. Cần có nhiều hình thức hoạt động phong phú, đa dạng, lôi cuốn SV tham gia tích cực trên các lĩnh vực, các địa bàn khó khăn, thể hiện rõ vai trò xung kích của thanh niên với tinh thần: đâu cần thanh niên có, việc gì khó có thanh niên. Để làm tốt công tác này, nhà trường cũng cần có sự đầu tư

thoả đáng về điều kiện vật chất và tinh thần để SV tham gia tích cực.

Thứ ba, cần xây dựng một tập thể có nếp sống lành mạnh là môi trường trực tiếp và tốt nhất để SV hình thành và phát triển nhân cách của mình. Điều này được biểu hiện chủ yếu qua xây dựng và duy trì nếp sống trong học tập, trong sinh hoạt tập thể như thói quen chấp hành việc đi học đúng giờ, nghỉ học có lý do và không vượt quá thời gian qui định, tự giác, trung thực trong học tập... Để thực hiện hiệu quả cần có sự quyết tâm và phối hợp giữa các phòng, khoa và giảng viên trong việc ban hành và duy trì các hoạt động thanh tra, kiểm tra thường xuyên việc thực hiện nội quy, qui định của SV.

Thứ tư, cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa gia đình, nhà trường và địa phương nơi cư trú trong việc giáo dục SV. Gia đình tham gia cùng với nhà trường tổ chức các hoạt động giáo dục ngoài giờ học trên lớp, các hoạt động ngoại khóa, trao đổi kết quả học tập, rèn luyện đạo đức, thời gian học tập... Nhà trường phối hợp với chính quyền địa phương nơi cư trú nhằm nắm được tình hình SV cũng như kịp thời biểu dương những biểu hiện tích cực của SV.

3. Kết luận

Trong giai đoạn hiện nay, GDLTCTM, ĐĐLS cho SV là một nội dung quan trọng trong công tác giáo dục - đào tạo, xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa. Dân tộc ta đã trải qua hàng ngàn năm dựng nước và giữ nước để giành lại độc lập, tự do cho tổ quốc. Chính vì vậy, việc GDLTCTM, ĐĐLS luôn có ý nghĩa quyết định đối với tiền đồ, vận mệnh của đất nước. Đối với SV, chủ nhân tương lai của đất nước thông qua việc GDLTCTM, ĐĐLS nhằm tạo ra trong xã hội một lớp trẻ vững vàng về chính trị, kiên định con đường xã hội chủ nghĩa, có lối sống cao đẹp, sống có văn hóa, nghĩa tình, giàu lòng yêu nước, biết nuôi dưỡng hoài bão lớn, tự cường, tự tôn dân tộc, góp phần vào công cuộc bảo vệ và phát triển đất nước.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Hồ Chí Minh (2000), *Toàn tập, tập 5*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [2]. Hồ Chí Minh (2000), *Toàn tập, tập 9*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [3]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, NXB CTQG Sự thật, Hà Nội.
- [4]. Ban Bí thư (2015), *Chỉ thị số 42-CT/TW về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác GDLTCTM, ĐĐLS văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030, ngày 24/3/2015*, Hà Nội.